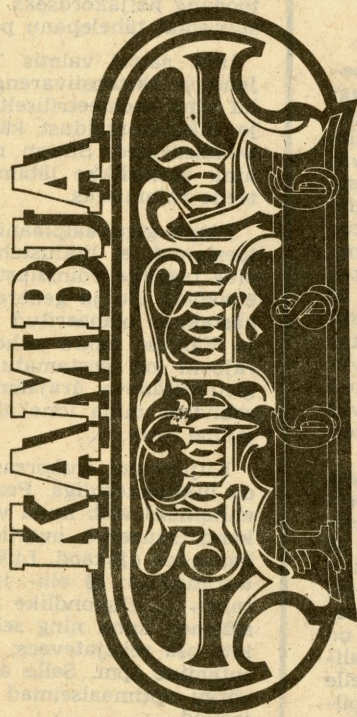

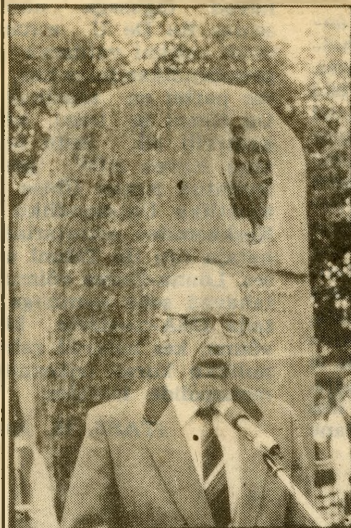
Sümboolne haridusleek süttis Forseliuse seminari mälestuskivi ees. Tuleraua ja taela abil taaslustasid selle pedagoogikakooli direktor August Solo ja Kambja kooli vilistlasnõukogu esimees Henn Käämbre. Rahvarõivais neidude hoida oli leek hobusõiduki teekonnal Tartust Kambjasse. Seal Kambja kirikaia ees süüdati tõrvikutest tulealtar.

Kolm sajandit tagasi levis sama teed haridusvalgus: Bengt Gottfried Forseliuse kasvandikud, esimesed eesti soost koolmeistrid süütasid oma tulukesed üheteistkümnendal Eestimaa paigas. Tartu kandis on neist tuntuim Ignatsi Jaak. Kavandust pärit koolmeister, kelle pikk valgustajatee kulges Rõngus, Otepääl, Kavaadus, Nipihäl, kõige kauem aga Kambjas.

Ignatsi Jaaku peetakse eesti õpetajaskonna sümboliks. Nüüd asub tema kodu- ja töömail eesti rahvakooli kolmesajanda aastapäeva mälestuskivi, mille skulptor on Endel Paniloo ja ümbruse arhitekt Ülo Sirp. See on rohkem kui kolme ja poole meetri kõrgune kivi, ühel pool aabitsakukk haridusloo algust meenutamas, teisel pool Ignatsi Jaagu nimi. Kivi ees on tulealtar ning pisut eemal avatud raamatuna veel kaks lõhkamisjälgedega kivi: talurahva visa võitluse tunnistajad. Sealsamas kirikaia tähistavad mälestuskivid B. G. Forseliuse, Ignatsi Jaagu, eesti kirjakeele arendaja ja kirjasõna vahendaja Andreas Verginiuse ning Kambja literaadi Albrecht Sutori sümboolseid kalme. Kambja koolipere ja

KÕIK ALGAB KOOLIST

© KAMBJAS TÄHISTATI EESTI RAHVAKOOLI 300. AASTAPÄEVA ©

direktori Madis Linnamäe tuleviku soov on muuta restaureeritud kirikuvaremed eesti kooli ajaloo muuseumiks.

Kambja kool lõpetas Tartu-maa kolmesajanda-aastaste koolide juubelipidustuste rea. Neljapäeval, laupäeval ja pühapäeval võeti siin justkui kokku Tartu- ja Eestimaa talurahvakoolide arengulugu. Ajalookonverentsil, mälestuskivide juures ning minevikumeeste kalmudel rääkisid ajaloolased,

kultuuritegelased, koduloo-uurijad, õpetajad. Neljapäeval lõpuaktusel osalesid tänavused põhikoolitunnistuse saajad ka Endla Tuutmaa hariduslooliste seinaplaatide avamise tseremoonial. Laupäeva hommikul hakkasid saabuma kauge- ja lähikülalised: kooli vilistlased alates 1920. aastate lendudest, esindajad «12 kooli klubi». Viimane koondab kõik üksteist Eestimaa kooli, mis hakkasid tööle Forseliuse kasvandike käe all 1686. aastal, ja Padise kooli, mida peetakse

Forseliuse kooli järeltulijaks. (Tartu linnas, tõsi küll, kolmesajanda-aastast kooli ei ole, kuid et üks üheteistkümnendal esikoolist avati ka Tartus, kuulub klubisse linna vanima, 1. kooli pere.)

Aastapäevavõitlused tipnesid pühapäeval, kui avatava mälestuskivi juurde jõudis hobusõidukil haridusleek. Kivi avamiseks sai sõna rajooni täitevkomitee aseesimees Rein Kuku. Tema järel väärtustas käesolevat hetke prof. Lembit Andresen, eesti kooli vanema ajaloo uurija (pildil), kes arvas, et niisugune rahvakoolmeistrite aastasadade pikkuse töö põlistamine on ainulaadne kogu meie maal.

Ohtupoolikul algas Pangodis Pikksaare vabaõhuaktus. Kambjalased võtsid vastu õnnesoove rajooni haridusjuhtidelt, kolleegidelt, vilistlastelt, soovhoosi kultuurilembeselt juhtkonnalt. Paljudele oli kooli direktoril Madis Linnamäel vastu anda Ignatsi Jaagu mälestusmedal (selle ja muudki sümbolid on kujundatud vilistlane, «Sirbi ja Vassara» kunstnik Tõnu Soo). Esimest korda anti välja Ignatsi Jaagu medalid, need saavad «12 kooli klubi» parimad algklassiõpetajad ja õpetajaist kodu-uurijad. Siingi on väike sümboolsus: esimene medal anti Kambja kooli parimale lõpetajale Riina Sulele, tõstmaks taas ausse tava, et õpetajaamet pärandatakse parimaile õppureile. Sest kõik algab koolist — niisugune oli Kambja päevade juhtmõte.

ANU JÕESAAR

